

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avd. 3

DOM
2017-11-02
Meddelad i Göteborg

Mål nr
6571-17

SÖKANDE
Colligio AB, 556765-1004
Åsgatan 30
791 71 Falun

MOTPART
Västra Götalands läns landsting
Regionens Hus
462 80 Vänersborg

SAKEN
Överprövning av upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig
upphandling, förkortad LOU

KONKURRENSVERKET	
2017 -11- 0 2	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 506353

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND

Västra Götalands landsting (VGR) genomför en upphandling genom ramavtalet *Upphandlingskonsulter, RS 2016-07606*, upphandlingen genomförs som öppet förfarande enligt LOU. Av tilldelningsbeslut den 29 maj 2017 framgår att VGR har beslutat att diskvalificera Colligio AB (Bolaget) på grund av att anbudet inte undertecknats av behörig företrädare.

YRKANDEN M.M.

Bolaget ansöker om överprövning och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudet från Bolaget tas upp till prövning. I andra hand yrkas att upphandlingen ska avbrytas och göras om. Bolaget anför bl.a. följande. Bolagets VD har undertecknat anbudet genom den underskrift som återfinns i uppförandekoden. Begreppet anbud är inte definierat. Då sådan definition saknas måste samtliga handlingar som anbudsgivaren lämnat in till den upphandlande myndigheten för uppfyllande av förfrågningsunderlaget, anses omfatta av begreppet (se Kammarrätten i Stockholm, mål nr 7483-13). Det saknas särskild anvisad plats för undertecknande i upphandlingsdokumenten. Inte heller finns information om hur kravet på undertecknande ska vara uppfyllt. VGR:s tolkning av kravet har inte gått att förutse för anbudsgivarna och hanteringen av bolagets anbud i detta avseende strider mot principen om transparens. Det är vidare oproportionerligt att utesluta en anbudsgivare för att undertecknande inte skett på anvisad plats. VGR:s krav på att anbudet ska vara undertecknat är ett krav som avser utformningen av anbudshandlingarna och det vore oförenligt med principen om transparens att inte tillåta sådana oväsentliga och bagatellartade misstag som ett undertecknande på fel plats utgör (se Kammarrätten i Jönköping i mål nr 2896-16). Till följd av att VGR har brutit mot de grundläggande EU-rättsliga principerna och LOU har Bolaget

lidit, eller kan i vart fall komma att lida, skada i den mening som avses i LOU.

VGR anser att ansökan om överprövning ska avslås och anför i huvudsak följande. Genom att underteckna uppförandekoden har Bolaget visserligen förbundit sig till att följa den aktuella uppförandekoden vid leverans av varor och tjänster till VGR men undertecknandet kan inte anses medföra civilrättslig bundenhet för hela anbudet. VGR har inte brutit mot proportionalitetsprincipen när Bolagets anbud diskvalificerades. Upphandlande myndighet har en skyldighet att upprätthålla obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget gentemot samtliga anbudsgivare, det skulle strida mot likabehandlingsprincipen om VGR eftergav ett obligatoriskt krav i förhållande till Bolaget (se HFD 2016 ref. 37 I och II). Kravet på underskrift av behörig företrädare är mycket klart och tydligt utformat. Syftet med det aktuella kravet är att den upphandlande myndigheten ska erhålla bevis för att leverantören anser sig vara bunden av sitt anbud. Att det är syftet med uppställda kravet torde vara uppenbart för varje omsorgsfull och rimligt informerad anbudsgivare. Detta gäller i synnerhet för en anbudsgivare som lämnar anbud i en upphandling för upphandlingskonsulter. VGR avser ingå ramavtal med upp till fyra ramavtalsleverantörer. Bolaget kan inte anses ha lidit skada eller komma att lida skada eftersom Bolaget placerar sig på en femte plats för det fall de skulle ha uppfyllt samtliga obligatoriska krav.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU).

Utredningen i målet

Av förfrågningsunderlaget kan utläsas bl.a. följande.

3. Administrativa föreskrifter för upphandling

3.3 Obligatoriska krav

Förfrågningsunderlaget innehåller ett antal obligatoriska krav. En grundförutsättning för att ett anbud ska kunna tilldelas ramavtal/avtal är att dessa obligatoriska krav är uppfyllda. Ett anbud som inte uppfyller samtliga obligatoriska krav kommer att förkastas.

...

4. Anbuds form och innehåll

4.4 Undertecknande av anbud

Anbud ska vara undertecknat av behörig företrädare för anbudsgivaren. Anbudsgivaren ska, på VGR:s begäran, kunna styrka behörigheten.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om VGR haft fog för att utesluta Bolagets anbud på grund av att det saknat underskrift av behörig företrädare.

EU-domstolen har uttalat att upphandlingskriterierna ska vara formulerade, i kontraktshandlingarna eller meddelandet om upphandling, på sådant sätt att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare kan tolka kriterierna på samma sätt (se bl.a. EU-domstolens dom den 18 oktober 2001 i mål C-19/00, Siac, p. 42). Förvaltningsrätten noterar att det inte finns någon bestämmelse i LOU som anger att anbud ska vara underskrivet för att vara giltigt. Om en upphandlande myndighet har uppställt krav på att anbudet ska vara underskrivet på ett visst sätt blir det dock ett formkrav för anbudets giltighet. Av punkt 4.4 i förfrågningsunderlaget framgår att anbudet ska vara undertecknat av behörig företrädare för anbudsgivaren. Förvaltningsrätten anser att kravet är klart och tydligt formulerat.

Bolaget har anfört att det aktuella kravet är uppfyllt genom att uppförandekoden har undertecknats. Visserligen kan det vara lätt att förbise kravet på två olika underskrifter men en normalt aktsam och omsorgsfull anbudsgivare bör uppmärksamma ordalydelsen i kraven. Att uppförandekoden är undertecknad medför inte civilrättslig bundenhet för hela anbudet. Utan underskrift har den upphandlande myndigheten inte fått ett giltigt anbud och anbudsgivaren kan dra tillbaka sitt anbud eller inte stå för uppgifterna i anbudet. Bolaget har vidare åberopat ett avgörande från kammarrätten (Kammarrätten i Jönköpings dom den 30 januari 2017 i mål nr 2896-16). I målet hade anbudsgivaren fyllt i uppgifter på fel rader i förfrågningsunderlaget. Förvaltningsrätten anser inte att förevarande situation är jämförbar med omständigheterna i målet från kammarrätten. Det rör sig således inte om ett oväsentligt och bagatellartat misstag. För det fall VGR hade beaktat Bolagets anbud och därigenom avvikit från ett obligatoriskt krav skulle det ha inneburit ett avsteg från likabehandlingsprincipen (se Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden, HFD 2016 ref. 37 1 och 11).

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningsrätten att Bolaget inte har visat att VGR har överträtt någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i LOU. Det saknas således skäl för ingripande enligt LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/ 1 B LOU)

Kristian Karlemon
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Sandra Andersson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.